Institut Català d'Arqueologia Clàssica

“En època romana el Pirineu oriental el connectava l’activitat minerometal·lúrgica”

Entrevista a Josep M. Palet i Arnau Garcia, arqueòlegs del paisatge i codirectors de la campanya a la capçalera del riu Ter

“En època romana el Pirineu oriental el connecta l’activitat minerometal·lúrgica”

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Del 8 al 23 de juliol del 2012 un equip de 9 arqueòlegs ha treballat a Coma de Vaca i la Vall de Núria dins del **projecte I+D InterAmbAr** que dirigeix el Dr. Josep M. Palet (ICAC). Arnau Garcia, investigador en formació de l'ICAC, i Hèctor Orengo, investigador postdoctoral de la Universitat de Nottingham i adscrit de l'ICAC, són els directors de l'excavació juntament amb el Dr. Palet.

Aquesta és la vostra tercera intervenció al Pirineu gironí.

Sí, el tercer i últim any, tot i que esperem renovar el projecte I+D tres anys més. El primer any vam fer prospeccions i vam documentar unes 350 estructures a les tres valls: del Freser, de Coma de Vaca i de Núria. El 2011 i el 2012 han sigut campanyes d'excavació i de sondejos de diagnòstic, imprescindibles per tenir un mapa fiable de la cronologia de les estructures i saber quina finalitat tenien.

Com ha anat aquest any?

Ha sigut una gran campanya! I una sort poder excavar 9 arqueòlegs durant quinze dies, ara que per culpa de la crisi s'han reduït moltíssim les excavacions!

Quins resultats destacaríeu?

Que tenim ben caracteritzats els quatre grans períodes d'ocupació del territori. Hi ha una part prehistòrica, del neolític final (2300 aC), d'ocupació pastoral, que hem detectat per un tancat un hàbitat en cova. Després hi ha l'època romana altimperial, de la qual hem excavat

la famosa cabana romana que vam anunciar l'any passat.

Fent al fotogrametria i excavant a la cabana romana a Coma de Vaca.

Com és aquesta cabana?

Només hem excavat a nivell d'enderroc, i hem delimitat una estructura quadrangular, d'uns 4 x 5 metres, amb murs molt potents, gruixuts d'1 metre. Aquesta cabana del segle I dC devia durar poc pel motiu pel qual la van construir, potser fins al segle III, però la van tornar a ocupar més endavant, en època altmedieval. És gran, està dalt d'un promontori a uns 2.500 metres, és un balcó sobre la vall de Coma de Vaca amb gran domini visual i molt a la vora de l'actual GR transpirinenc.

Quin lloc més estratègic!

I tant. No pot ser una cabana de pastors. La vinculem al control del territori i a explotacions

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

de recursos minerometal·lúrgics. A més, no descartem que hi hagi altres cabanes semblants a la mateixa àrea, formant un sistema de cabanes que servís per dormir-hi a miners i soldats.

Excavacions al tancat del neolític final (Vall de Núria) i, a la dreta, orri d'època moderna al Roc de l'Orri (Coma del Freser).

Allà dalt hi havia activitat minerometal·lúrgica en època romana?

Tenim aquesta hipòtesi, i els estudis paleoambientals ens donen la raó, perquè hi ha restes de contaminació de treballar el ferro. Curiosament, tot indica que hi havia més activitat d'aquesta que ramadera. Hem d'estirar aquest fil en els propers anys!

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

És zona rica en ferro, doncs?

Sí, és una zona fèrrica. En aquest sentit, i com a novetat, aquest any hem trobat restes d'explotació metal·lúrgica: escòries de ferro, fruit de la cocció per obtenir aquest mineral en estat més pur. O sigui que podríem dir que hem anat a buscar ramats d'ovelles i hem trobat explotacions metal·lúrgiques! La prova del carboni 14, però, ens ho ha de confirmar.

Imatges del grup. A més dels entrevistats i d'Hèctor Orengo, hi ha Marta Flórez (Universitat Blaise-Pascal (França)/ICAC), dues estudiants del màster d'Arqueologia Clàssica amb beca de col·laboració, Irene Cruz i Anna Ten, i Michel Matteazzi, investigador en formació de la Universitat de Pàdua cotutelat per la URV/ICAC.

Quins són els altres dos períodes d'ocupació que heu descobert?

Diverses estructures ramaderes de l'antiguitat tardana i l'alta edat mitjana, és a dir, del segle VI a l'XI. Del període visigòtic hem trobat un tresor, objectes de vidre, que se'n feien

més que de ceràmica. I finalment, hem trobat restes de l'època moderna i contemporània, des del segle XV fins a principis del XX. Aquesta última és la gran fase ramadera, molt vinculada a la transhumància entre l'Empordà i costa central catalana i el Pirineu.

Quina gran conclusió traieu d'aquests tres anys?

Que en època romana la connexió al Pirineu ve donada per l'activitat minerometal·lúrgica que va de l'Empordà a la Cerdanya francesa, mentre que, a partir de l'època medieval, preval l'eix nord-sud entre plana i muntanya per la transhumància. En època romana les explotacions minerometal·lúrgiques sortia a compte tenir-les per sobre de 2.000 metres, mentre que en època moderna ja no, i s'instal·laven a cotes més baixes.

Carme Badia i Puig

Juliol del 2012

Llegiu també el reportatge **«Al Madriu es feia pega per als vaixells romans»** publicat a *Diari d'Andorra* (18/1/2013).

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)